SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
Sygn. akt SK 10/23
BAS-WAK-350/23

Warszawa, 31 sierpnia 2023 r.

2478

Trybunał Konstytucyjny

Na podstawie art. 69 ust. 2 w związku z art. 42 pkt 3 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2393), w imieniu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, przedkładam wyjaśnienia w sprawie skargi T A z 8 sierpnia 2022 r. (sygn. akt SK 10/23), jednocześnie wnosząc o **umorzenie** postępowania na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym, ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku.

Uzasadnienie

I. Przedmiot kontroli

1. W *petitum* skargi konstytucyjnej wniesionej przez T A (dalej: skarżący), jako przedmiot kontroli wskazane są trzy, ujęte w związkowej konfiguracji, przepisy: art. 398^{22} § 1 w związku z art. 767^{4} § 1 i w związku z art. 13 § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, ze zm.; dalej: Kodeks postępowania cywilnego albo k.p.c.).

2. Zgodnie z art. 398^{22} § 1 k.p.c. stanowiącym podstawowy przedmiot kontroli: „Na orzeczenie referendarza sądowego służy skarga w przypadkach, w których na postanowienie sądu służyłoby zażalenie". Z kolei przepisy przywołane jako związkowe stanowią odpowiednio: „Zażalenie na postanowienie sądu przysługuje w wypadkach wskazanych w ustawie" (art. 767^{4} § 1 k.p.c.); „Przepisy o procesie stosuje się odpowiednio do innych rodzajów postępowań unormowanych w niniejszym kodeksie, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej" (art. 13 § 2 k.p.c.).

3. W *petitum* skargi konstytucyjnej wskazano, że dotyczy ona stwierdzenia niezgodności z Konstytucją przytoczonej wyżej regulacji w zakresie, w jakim „wyłącza prawo wniesienia do sądu skargi na orzeczenie referendarza sądowego oddalające skargę na czynności Komornika Sądowego polegające na zajęciu wierzytelności lub zarządzeniu sprzedaży udziałów".

II. Stan faktyczny

Przedłożona skarga konstytucyjna i dołączone do niej orzeczenia sądowe pozwalają na zrekonstruowanie następujących okoliczności faktycznych i prawnych, które legły u podstaw zainicjowania przez skarżącego postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym.

W ramach prowadzonego pod sygn. akt postępowania egzekucyjnego przeciwko skarżącemu (dłużnikowi), Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w W (dalej: komornik) w dniu marca

2021 r. dokonał zajęcia wierzytelności pieniężnej przysługującej skarżącemu od C Sp. z o.o., zaś marca 2021 r. zarządził sprzedaż udziałów należących do skarżącego w spółce T Sp. z o.o. Na wymienione wyżej czynności komornika marca 2021 r. skarżący złożył dwie skargi. Postanowieniem z lutego 2022 r., sygn. akt , Referendarz Sądowy w Sądzie Rejonowym w W (dalej: referendarz sądowy) oddalił obydwie skargi w całości, oddalił wniosek o zawieszenie postępowania egzekucyjnego i stwierdził brak podstaw do podjęcia czynności nadzorczych w trybie art. 759 § 2 k.p.c.

Postanowienie referendarza sądowego w zakresie dotyczącym oddalenia skargi na czynności komornika jest ostateczne i nie podlega zaskarżeniu. Jednak z uwagi na obowiązek wyczerpania drogi sądowej i konieczność spełnienia przesłanki aktualności naruszenia konstytucyjnych praw, skarżący złożył marca 2022 r. wniosek o sporządzenie uzasadnienia wspomnianego postanowienia z lutego 2022 r., sygn. akt

Postanowieniem z kwietnia 2022 r., sygn. akt , referendarz sądowy odrzucił wniosek o sporządzenie uzasadnienia, wyjaśniając m.in., że: „Zgodnie […] z art. 767^4 § 1 kpc w postępowaniu egzekucyjnym zażalenie na postanowienie sądu przysługuje w wypadkach wskazanych w ustawie. Na podstawie art. 398^{22} § 1 kpc na orzeczenie referendarza sądowego służy skarga w przypadkach, w których na postanowienie sądu służyłoby zażalenie. Wykładnia w/w przepisu wskazuje, że zażalenie na postanowienie referendarza sądowego wydane w wyniku rozpoznania skargi na czynności komornika ma charakter wyjątkowy – nie przysługuje, gdy przepis szczególny tego nie przewiduje. Inaczej mówiąc – postanowienie referendarza sądowego oddalające skargę na czynność komornika jest zaskarżalne, jeśli przepis szczególny tak stanowi. […] Postanowienie o oddaleniu skargi dłużnika na czynność komornika sądowego w postaci wszczęcia egzekucji, zajęcia wierzytelności pieniężnej dłużnika z tytułu zwrotu lub nadpłaty podatku, wezwania dłużnika do złożenia wykazu majątku, jak również oddalenia wniosku dłużnika o ograniczenie egzekucji, czy też uzasadnienie wysokości stanu czynnego spadku i kontynuowanie egzekucji, bądź też sprzedaży zajętych udziałów nie należy do żadnej z kategorii orzeczeń wymienionych w art. 394 § 1 kpc, art. 394^{1a} § 1 kpc ani też w art. 767^4 § 1 kpc, a więc przy ich wydaniu referendarz sądowy nie miał obowiązku sporządzenia uzasadnienia, gdyż wniesienie skargi na to postanowienie jest

niedopuszczalne i dlatego na podstawie art. 328 § 4 kpc, art. 357 § 2^1 kpc i art. 398^{22} § 1 kpc w zw. z art. 767^4 § 1 kpc i art. 13 § 2 kpc orzeczono jak w sentencji".

W piśmie z 22 listopada 2022 r., sygn. akt Ts 167/22, stanowiącym wykonanie zarządzenia sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 8 listopada 2022 r. wzywającego do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej, inicjator postępowania wskazał, iż ostatecznym orzeczeniem w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji jest postanowienie referendarza z kwietnia 2022 r., sygn. akt zaś w skardze konstytucyjnej oświadczył, że od tego orzeczenia nie wniósł nadzwyczajnego środka zaskarżenia.

III. Zarzuty skarżącego

Inicjator postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (dłużnik w postępowaniu egzekucyjnym), przywołał wyroki TK (sygn. akt: P 54/07, P 38/08, P 9/10) stwierdzające, iż referendarz sądowy nie może zostać uznany za sąd, dlatego też – jak skonstatował – wszystkie jego orzeczenia powinny podlegać kontroli sądu. Dotyczy to w szczególności orzeczeń referendarza sądowego w przedmiocie skarg na czynności komornika, które: a) dotyczą bezpośrednio praw i obowiązków stron chronionych na poziomie konstytucyjnym (np. prawo własności); b) mogą powodować skutki o nieodwracalnym charakterze (np. zarządzenie sprzedaży poszczególnych składników majątku dłużnika).

W ocenie skarżącego: „strony postępowania egzekucyjnego – niezależnie od tego, czy referendarz sądowy uwzględnił skargę na czynności komornika, czy ją oddalił – powinny mieć możliwość poddania tej czynności kontroli sądowej, bowiem obecne uregulowanie powoduje sytuację, w której dwa organy pozasądowe (komornik i referendarz sądowy) dokonują czynności, które nie podlegają żadnej kontroli w instancji sądowej" (skarga, s. 14).

Uzasadniając zarzuty niekonstytucyjności zaskarżonych przepisów, skarżący wskazał, że nie gwarantują one możliwości zainicjowania kontroli sądowej działań komornika sądowego, zaś orzeczenie wydane przez referendarza sądowego w następstwie skargi na czynności komornika sądowego nie podlega zaskarżeniu, co narusza prawo do zaskarżenia orzeczeń i decyzji wydanych w pierwszej instancji, prowadząc do naruszenia art. 45 ust. 1 oraz art. 78 Konstytucji.

IV. Analiza formalnoprawna

1. Stosownie do art. 79 ust. 1 Konstytucji, każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, ma prawo, na zasadach określonych w ustawie, wnieść skargę do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o jego wolnościach lub prawach albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji.

Skarga konstytucyjna, będąc sformalizowanym pismem procesowym zmierzającym do uchylenia domniemania konstytucyjności ustawy lub jej części, powinna spełniać wymagania określone w art. 79 Konstytucji oraz ustawowe, wynikające ze specyfiki tego nadzwyczajnego środka prawnego. W orzecznictwie Trybunału ugruntowany jest pogląd, że pozytywnie zakończone wstępne badanie skargi konstytucyjnej i przekazanie jej do merytorycznego rozpoznania nie zwalnia składu orzekającego od badania – na każdym etapie postępowania – czy w sprawie nie zachodzi ujemna przesłanka procesowa, pociągająca za sobą konieczność umorzenia postępowania (zob. postanowienia TK z: 11 września 2012 r., sygn. akt SK 19/12; 10 marca 2015 r., sygn. akt SK 65/13; 13 grudnia 2016 r., sygn. akt SK 16/15; 9 kwietnia 2019 r., sygn. akt SK 7/19; 3 grudnia 2020 r., sygn. akt SK 27/17; 23 lutego 2021 r., sygn. akt SK 33/20). Dopiero szczegółowa analiza okoliczności sprawy, prowadzona na etapie merytorycznego rozpoznania skargi konstytucyjnej, pozwala ostatecznie ustalić, czy skarga spełnia wymogi wynikające z art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz z art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: ustawa o TK). Skład orzekający nie jest związany wynikami wstępnej kontroli ujętymi w postanowieniu TK o nadaniu skardze biegu (*in casu* w postanowieniu TK z 17 stycznia 2023 r., sygn. akt Ts 167/22). Jeśli wydanie orzeczenia byłoby niedopuszczalne ze względu na niespełnienie wymogów skargi konstytucyjnej, konieczne jest umorzenie postępowania (zob. m.in. postanowienie TK z 22 marca 2016 r., sygn. akt SK 6/15).

Z tych względów, wobec dostrzeżonych wątpliwości, przed przystąpieniem do rozpoznania merytorycznej trafności podniesionych zarzutów, Sejm uznaje za celowe przeprowadzenie formalnoprawnej analizy skargi konstytucyjnej, która leży u podstaw niniejszego postępowania, i sformułowania stosownych wniosków procesowych.

2. W świetle utrwalonych poglądów Trybunału Konstytucyjnego (zob. postanowienie TK z 3 lipca 2007 r., sygn. akt SK 4/07): „[p]rzyjęty w Polsce model skargi konstytucyjnej został oparty na dwóch podstawowych założeniach. Pierwszym z nich jest zasada subsydiarności, zgodnie z którą uruchomienie tego środka jest dopuszczalne dopiero wówczas, kiedy skarżący nie dysponuje już żadnym proceduralnym środkiem prawnym, który umożliwiałby naprawę ostatecznego rozstrzygnięcia w danej sprawie. Wymóg ten obejmuje m.in. konieczność wyczerpania – o ile jest możliwe – wszystkich przysługujących skarżącemu środków ochrony prawnej i wyczerpania normalnego toku instancyjnego. Drugim jest konieczność istnienia osobistego (subiektywnego) i aktualnego interesu prawnego skarżącego w merytorycznym rozstrzygnięciu skargi. Skarga konstytucyjna w naszym systemie prawnym nie stanowi bowiem swoistej *actio popularis*. Rozstrzygnięcie Trybunału, zainicjowane skargą konstytucyjną, choć wywiera skutki *erga omnes*, to w szczególności dotyczy podmiotu, który postępowanie zainicjował. Oznacza to, że w jego sprawie musi dojść, w przypadku zasadnego i skutecznego podważenia kwestionowanego przepisu, do faktycznej ochrony konstytucyjnych praw lub wolności, jak stanowi art. 79 ust. 1 Konstytucji (zob. postanowienie TK z 21 września 2006 r., sygn. SK 10/06, OTK ZU nr 8/A/2006, poz. 117)". Jedynym dopuszczalnym przedmiotem skargi jest przepis prawny wykazujący podwójną kwalifikację: 1) musi być on podstawą wydanego przez sąd lub organ administracji publicznej ostatecznego orzeczenia, naruszającego podstawowe prawa skarżącego; 2) przyczyna takiego naruszenia tkwić winna w normatywnej treści uregulowania, które skarżący czyni przedmiotem wnoszonej skargi konstytucyjnej. W zakresie przedmiotu skargi konstytucyjnej mieści się zatem wyłącznie norma prawna stanowiąca efekt działania prawotwórczego organów państwa. Tak określony przedmiot skargi determinuje również cel korzystania z tego środka ochrony praw i wolności. Jest nim eliminacja z systemu obowiązującego prawa normy prawnej, której niezgodność z Konstytucją stwierdzi Trybunał (wyrok TK z 6 grudnia 2005 r., sygn. akt SK 33/04; postanowienia TK z: 21 września 2005 r., sygn. akt SK 32/04; 16 marca 2010 r., sygn. akt SK 57/08).

Przenosząc te uwagi na grunt niniejszej sprawy, trzeba rozstrzygnąć, czy występuje związek między orzeczeniem wskazanym jako ostateczne rozstrzygnięcie w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji a zarzucanym naruszeniem praw i wolności wyrażonych w art. 45 ust. 1 i art. 78 Konstytucji.

3. Uściślając sygnalizowane wyżej wymogi, trzeba zaznaczyć, że w myśl art. 79 ust. 1 Konstytucji, skarga konstytucyjna może być wniesiona dopiero wtedy, gdy na podstawie zaskarżonej ustawy lub innego aktu normatywnego sąd lub organ administracji publicznej orzeknie ostatecznie o konstytucyjnych wolnościach lub prawach albo obowiązkach skarżącego. Inicjator postępowania toczącego się w tym trybie formalnie skarży niekonstytucyjną ustawę lub inny akt normatywny, jednak „czyni to ze względu na niekorzystny dla siebie wyrok sądu, u którego podstaw wydania leżała ustawa lub inny akt normatywny" (J. Trzciński, M. Wiącek, *komentarz do art. 79* [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, t. 1, red. L. Garlicki, M. Zubik, Warszawa 2016, s. 906). Zgodnie ze stanowiskiem Trybunału Konstytucyjnego: „Skarżący nie może zakwestionować konstytucyjności ustawy lub innego aktu normatywnego w oderwaniu od aktów stosowania prawa w jego indywidualnej sprawie. Skarga konstytucyjna nie jest bowiem z założenia abstrakcyjnym środkiem kontroli konstytucyjności. Aby skarżący mógł skutecznie zakwestionować konstytucyjność ustawy lub innego aktu normatywnego, wpierw sąd lub organ administracji publicznej musi wydać ostateczne orzeczenie w jego sprawie i to z zastosowaniem kwestionowanej regulacji. Warunkiem koniecznym dla merytorycznego rozpoznania skargi konstytucyjnej jest zatem – co do zasady – wskazanie przez skarżącego ostatecznego orzeczenia sądu lub organu administracji publicznej, wydanego na podstawie zaskarżonego przepisu czy też przepisów aktu normatywnego" (zob. postanowienie TK z 14 stycznia 2014 r., sygn. akt SK 54/12; podobnie m.in. wyrok TK z 6 października 2015 r., sygn. akt SK 54/13). Trybunał Konstytucyjny podkreśla, że: „Wskazanie takiego przepisu nie jest bowiem czysto «techniczną czynnością». […] «nie chodzi […] o wskazanie jakiegokolwiek – podjętego w toku postępowania – orzeczenia sądu, ale takiego, które nadać mogło ostateczny charakter merytorycznemu rozstrzygnięciu o konstytucyjnych prawach lub wolnościach skarżącego, wydanemu na podstawie zakwestionowanych w skardze przepisów». Innymi słowy, chodzi o władcze rozstrzygnięcie, które ostatecznie – i choćby pośrednio – określa sytuację prawną skarżącego i ma znaczenie dla realizacji jego uprawnień" (postanowienie TK z 18 stycznia 2023 r., sygn. akt Ts 266/21).

4. W kontekście powyższych uwag analiza stanu faktycznego niniejszej sprawy wskazuje, że skarżący – zarzucając niekonstytucyjność art. 398^{22} § 1

w związku z art. 767^4 § 1 w związku z art. 13 § 2 k.p.c. w zakresie, w jakim „wyłącza prawo wniesienia do sądu skargi na orzeczenie referendarza sądowego oddalające skargę na czynności Komornika Sądowego polegające na zajęciu wierzytelności lub zarządzeniu sprzedaży udziałów" – nie legitymuje się ostatecznym orzeczeniem wydanym na podstawie zaskarżonej regulacji. Zaniechanie to wyklucza możliwość merytorycznego rozpoznania niniejszej skargi konstytucyjnej.

Wymaga podkreślenia, że zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Trybunału Konstytucyjnego, dla zbadania zgodności z Konstytucją przepisów zamykających drogę sądową bądź wykluczających dopuszczalność wniesienia do sądu określonego środka prawnego konieczne jest uprzednie uzyskanie orzeczenia w przedmiocie odrzucenia niedopuszczalnego z mocy prawa środka. Dopiero dysponując takim orzeczeniem, skarżący mógłby dochodzić stwierdzenia naruszenia prawa do sądu (zob. postanowienie TK z 18 stycznia 2023 r., sygn. akt Ts 266/21, i liczne przywołane tam orzeczenia TK).

Dla merytorycznej oceny zarzutów skarżącego konieczne było zatem wniesienie skargi na postanowienie referendarza sądowego z lutego 2022 r., sygn. akt , w zakresie pkt 1 *petitum*, w którym oddalono dwie skargi na czynności komornika sądowego. Choć w analizowanym stanie faktycznym i prawnym nie budziło wątpliwości, że skarżącemu nie przysługiwały na to rozstrzygnięcie żadne zwyczajne środki odwoławcze, nie powinien był – mając w perspektywie postępowanie przed Trybunałem Konstytucyjnym – zrezygnować z wniesienia wspomnianego środka zaskarżenia. Tylko w ten sposób mógł bowiem doprowadzić do wydania, w oparciu o kwestionowaną regulację, postanowienia o odrzuceniu skargi, a tym samym do „ujawnienia" przedmiotu skargi konstytucyjnej (pogląd ten został potwierdzony w postanowieniu pełnego składu TK z 10 marca 2015 r., sygn. SK 65/13; wobec czego także obecnie uznawany jest za wiążący dla wszystkich składów orzekających TK, zob. postanowienie TK z 14 grudnia 2022 r., sygn. akt Ts 246/21). Zachowanie skarżącego w tym zakresie zasadniczo różniło się więc od opisanego wyżej, uznawanego przez Trybunał Konstytucyjny (pomimo krytycznych ocen formułowanych niekiedy w piśmiennictwie, zob. m.in. P. Karlik, *Wyczerpanie drogi prawnej w postępowaniu karnym jako przesłanka skargi konstytucyjnej*, „Zagadnienia Sądownictwa Konstytucyjnego" 2014, nr 1-2, s. 80-81) za modelowe *modus procedendi*.

Na gruncie stanu faktycznego niniejszej sprawy Sejm wyraża przekonanie, że kwestionowany w skardze art. 398^{22} § 1 w związku z art. 767^{4} § 1 w związku z art. 13 § 2 k.p.c. w zakresie, w jakim „wyłącza prawo wniesienia do sądu skargi na orzeczenie referendarza sądowego oddalające skargę na czynności Komornika Sądowego polegające na zajęciu wierzytelności lub zarządzeniu sprzedaży udziałów", nie był podstawą – wskazanego przez skarżącego, jako orzeczenia uprawniającego do wystąpienia ze skargą konstytucyjną we wskazanym przez skarżącego zakresie – postanowienia referendarza sądowego z kwietnia 2022 r., sygn. akt odrzucającego wniosek o sporządzenie uzasadnienia postanowienia referendarza sądowego z lutego 2022 r., sygn. akt , ani postanowienia referendarza sądowego z lutego 2022 r., sygn. akt , oddalającego skargi inicjatora niniejszego postępowania na czynności komornika. W postanowieniu referendarza sądowego z kwietnia 2022 r., sygn. akt , przedmiotem rozpatrzenia nie była skarga na postanowienie referendarza sądowego z lutego 2022 r., sygn. akt (taka nie została przez skarżącego złożona), a (zawarte w uzasadnieniu) rozważania referendarza dotyczące tego, czy skarżącemu przysługiwał taki środek zaskarżenia, prowadzone były wyłącznie w kontekście istnienia obowiązku sporządzenia uzasadnienia postanowienia o oddaleniu skarg na czynności komornika sądowego. Innymi słowy, orzeczenie, które skarżący wskazuje jako to wydane na podstawie kwestionowanego zakresu przepisów Kodeksu postępowania cywilnego (tj. na podstawie normy wykluczającej zażalenie na postanowienie referendarza o oddaleniu skargi na czynności komornika), nie dotyczyło środka zaskarżenia, lecz uzasadnienia postanowienia wydanego na posiedzeniu niejawnym. Choć kwestie te są ze sobą powiązane, to jednak postanowienie z kwietnia 2022 r. nie spełnia przesłanki określonej w art. 79 ust. 1 Konstytucji w zw. z art. 53 ust. 1 pkt 1 ustawy o TK, referendarz sądowy prawomocnie stwierdził w nim bowiem wyłącznie brak obowiązku uzasadnienia postanowienia z lutego 2022 r., a nie to, że skarżącemu nie przysługuje zażalenie.

Warto odnotować, że zagadnienia formalnoprawne analogiczne do rozpatrywanych w niniejszej sprawie już niejednokrotnie były przedmiotem refleksji i rozstrzygnięcia Trybunału Konstytucyjnego (skądinąd na postanowienia o odmowie uzasadnienia wnoszone były zażalenia, czego *in casu* skarżący zaniechał, zob. m.in. postanowienia TK z: 18 czerwca 2015 r., sygn. akt Ts 190/14; 11 września 2015 r., sygn. akt Ts 130/15; 4 listopada 2015 r., sygn. akt Ts 190/14; 1 grudnia 2015 r., sygn.

akt Ts 130/15; 6 czerwca 2017 r., sygn. akt Ts 54/17; 29 listopada 2017 r., sygn. akt Ts 54/17; 23 czerwca 2020 r., sygn. akt Ts 12/20; 9 maja 2023 r., sygn. akt SK 20/22).

Wobec powyższego Sejm stwierdza, że postanowienie z kwietnia 2022 r. wskazane przez skarżącego jako ostateczne – w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji – nie rozstrzygało o dopuszczalności wniesienia zażalenia na postanowienie z lutego 2022 r. Wbrew twierdzeniom skarżącego, odmowa sporządzenia uzasadnienia nie przesądziła o zamknięciu mu drogi do zaskarżenia postanowienia o oddaleniu skarg na czynności komornika, a tym samym w rozpoznawanej sprawie nie występował związek między naruszeniem praw konstytucyjnych skarżącego a orzeczeniem wskazanym przez niego jako ostateczne rozstrzygnięcie.

5. Z uwagi na nowelizację Kodeksu postępowania cywilnego dokonaną ustawą z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1469 ze zm.), w wyniku której wyłączona została możliwość wnoszenia środków odwoławczych (apelacji i zażalenia) wprost – bez uprzedniego wniosku o uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia, wymaga podkreślenia, że złożenie wniosku o uzasadnienie orzeczenia referendarza nie jest warunkiem złożenia skargi na to orzeczenie. Wątpliwości w tym zakresie rozstrzygnęła uchwała Sądu Najwyższego z 28 maja 2021 r., sygn. akt III CZP 26/20, w której stwierdzono m.in.: „W przypadku skargi na orzeczenie referendarza sądowego przyjęto jednak rozwiązanie odmienne. Zgodnie z art. 398^{22} § 2 k.p.c. w aktualnym brzmieniu skarga na orzeczenie referendarza sądowego może zostać wniesiona w terminie tygodnia od dnia doręczenia zaskarżonego orzeczenia, a jeżeli zażądano uzasadnienia tego orzeczenia – od dnia jego doręczenia z uzasadnieniem. Sformułowanie to można prawidłowo rozumieć jedynie w ten sposób, że dopuszcza ono dwa warianty skutecznego wniesienia skargi na orzeczenie referendarza sądowego. Skargę można wnieść w terminie tygodnia od dnia doręczenia skarżonego orzeczenia, przy czym – odwołując się do art. 357 § 2 w związku z art. 362^1 k.p.c. – chodzi w tym przypadku o doręczenie sentencji postanowienia, która podlega doręczeniu z urzędu. Doręczenie sentencji postanowienia wydanego na posiedzeniu niejawnym pełni w tym przypadku funkcję równoważną ogłoszeniu orzeczenia i otwiera termin do złożenia skargi. Alternatywnie, jeżeli w przepisanym terminie zażądano uzasadnienia postanowienia podlegającego zaskarżeniu (art. 357 § 2^1 w związku z art. 362^1 k.p.c.), skargę można wnieść w ciągu tygodnia od doręczenia postanowienia

z uzasadnieniem" (zob. także nieprawomocne postanowienie Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ w Gdańsku z 22 października 2020 r., sygn. akt IV Gz 19/20, oraz A. Sadza, *Skarga na postanowienie referendarza sądowego w postępowaniu egzekucyjnym w świetle nowelizacji KPC dokonanej ustawą z 4.7.2019 r.*, „Monitor Prawniczy" 2020, nr 15, s. 792 i M. Dziurda, *Skarga na orzeczenie referendarza sądowego bez uprzedniego wniosku o uzasadnienie*, „Monitor Prawniczy" 2021, nr 15, s. 811-812).

6. Podsumowując, z uwagi na to, że art. 398^{22} § 1 w związku z art. 767^{4} § 1 w związku z art. 13 § 2 k.p.c. w zakwestionowanym zakresie (w jakim wyłącza prawo wniesienia do sądu skargi na orzeczenie referendarza sądowego, oddalające skargę na czynności komornika sądowego, które polegają na zajęciu wierzytelności lub zarządzeniu sprzedaży udziałów) nie stanowił podstawy rozstrzygnięcia o konstytucyjnych prawach skarżącego (czyli – wskazanego w tym charakterze – postanowienia o odrzuceniu wniosku o sporządzenie uzasadnienia postanowienia o oddaleniu skargi na czynności komornika sądowego), niniejsze postępowanie należy **umorzyć** na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 ustawy o TK, z uwagi na niedopuszczalność wydania wyroku.

MARSZAŁEK SEJMU

Elżbieta Witek